АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА НАУКИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Збірник наукових праць
(За матеріалами IX Всеукраїнської науково-теоретичної конференції з міжнародною участю від 16 травня 2024 року)

Житомир – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Кафедра філософії та політології
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. І. ПИРОГОВА
Кафедра філософії та суспільних наук
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії
ІНСТИТУТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ АКАДЕМІЇ «ІГНАТІАНУМ»
(м. Краків, Республіка Польща)
Кафедра філософії культури та релігієзнавства
ЖИТОМИРСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В УКРАЇНІ
СОЦІОЛОГІЧНА АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНИ
Житомирське відділення
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ РЕЛІГІЄЗНАВЦІВ
Житомирське відділення

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА НАУКИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Збірник наукових праць
(За матеріалами IX Всеукраїнської науково-теоретичної конференції з міжнародною участю від 16 травня 2024 року)

Житомир – 2024

УДК 101.1+168.5
А-43

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка, протокол № ___ від ___ травня 2024 р.

Редакційна колегія:
Кобетяк А. Р., доктор політичних наук, доцент кафедри;
Ковтун Н. М., доктор філософських наук, професор;
Козловець М. А., доктор філософських наук, професор;
Соколовський О. Л., доктор філософських наук, професор;
Горохова Л. В., кандидат філософських наук, доцент;
Заглада В. М., кандидат філософських наук, доцент.

Рецензенти:
Шевчук Дмитро, доктор філософських наук, професор, перший проректор Національного університету «Острозька академія»;
Панчук Ірина, доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;
Шкіль Людмила, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Державного університету інформаційно-комунікативних технологій (м. Київ).

А 43 Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наук. праць / за ред. А. Р. Кобетяка та ін. Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2024. 262 с.

ISBN

У збірнику вміщено статті та тези доповідей учасників IX Всеукраїнської науково-теоретичної конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми філософії і науки: виклики сьогодення». У матеріалах авторів акцентовано увагу на фундаментальних проблемах сучасної філософії та науки, екзистенційних викликах для буттєвості людини в умовах війни, проблемах релігійних трансформацій і безпеки у сфері релігійних відносин в Україні та на міжнародній арені, аналітиці суспільно-політичних процесів в умовах глобальних і регіональних конфліктів, актуальних соціогуманітарних проблемах сучасності, проблемах освітньої і виховної діяльності в ситуації соціальної невизначеності, на гуманітарних аспектах розвитку естетики, дизайну та філософії культури.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, студентам, усім зацікавленим філософськими дослідженнями проблем сучасної цивілізації.

УДК 101.1+168.5
© Житомирський державний університетімені Івана Франка, 2024

ISBN

процеси педагогічної освіти в сучасному європейському просторі» мають стати: «людиноцентризм, толерантність, миролюбство, екологічна безпека, дотримання прав людини, солідарність, підготовка педагогів за єдиною шкалою загальнолюдських цінностей і з урахуванням національних особливостей» [4].

Література

1. Жуковський В. М., Сіданіч І. Л., Грищук Д. Г., Губеня І. І., Лахман Н. М. Духовність і мораль в житті людини і суспільства. Модельна навчальна програма для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти. URL: https://drive.google.com/file/d/1fnivgsYNti4mTtrIXkWMiO01UVxXo_bd/view.

2. Субіна О.О. Ноосферна освіта як важлива складова фахової педагогічної підготовки. Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету: матеріали звітної науково-практичної конференції викладачів, докторантів та аспірантів, 14-18 березня 2016 року. Київ : Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2016. С. 108-110. URI: http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/16787.

3. Вознюк О.В. Теоретико-методологічні засади розвитку особистості педагога в умовах цивілізаційних змін: автореф. дис… докт. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. Житомир: Житомирський державний університет імені І.Франка, 2014. 43 с.

4. Педагогічна Конституція Європи. Іноземні мови. № 2. 2016 (86). С. 54-60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2016_2_10.

Анатолій Бержанір,
кандидат соціологічних наук, доцент
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ЗНАЧУЩІСТЬ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Ретроспективний аналіз розвитку світової філософії показує, що учені-філософи часто займалися дослідженнями проблем освіти і виховання з позицій їх теоретететико-методологічного обгрунтування, а теорія освіти та виховання великою мірою покладалася на різні філософські концепції. Важливим є те, що філософія та освіта мають глибоку взаємодію – філософія визначає цінності, цілі та зміст освіти, вказує на шляхи розвитку особистості та суспільства. У той же час, освіта надає можливість вивчати філософію, розвивати критичне мислення та аналітичні навички. Обидва напрямки спільно сприяють формуванню глибокого розуміння світу, людської сутності та цінностей.

Освіта має значний вплив на формування світогляду людини, оскільки надає знання про різноманітні аспекти життя, культури, науки, етики та інших сфер. Через освіту людина розвиває критичне мислення, вміння аналізувати і оцінювати інформацію, а також формує свої переконання і цінності. Вплив освіти на світогляд може бути різним в залежності від типу освітніх програм, методів навчання та інших чинників, проте загалом освіта є ключовим елементом у формуванні світогляду і культурної ідентичності особистості.

Т. Горохівська пише: «Світоглядну культуру особистості ми розуміємо як складний, поліфункціональний феномен, що охоплює повний змістовий спектр світоглядних і культурологічних аспектів ставлення людини до світу і виявляється у всіх особистісних сферах – когнітивній, емоційно-ціннісній, мотиваційній, саморегулятивній, діяльнісній» [1, с. 38].

На нашу думку, світоглядна культура фахівців включає їхні цінності, переконання, етичні принципи, розуміння соціальних і культурних контекстів, а також їхні знання і розуміння світових подій і проблем. Це важливо для розвитку ефективної співпраці, прийняття рішень і забезпечення комунікацій у професійній діяльності.

Знання і глибоке розуміння педагогами основних положень філософії освіти, стверджує О. Пономарьов [2], робить їхню професійну діяльність не просто краще структурованою та упорядкованою, а й більш осмисленою і цілеспрямованою. Філософська культура допомагає їм вести викладання своїх навчальних дисциплін таким чином, щоб студенти не лише засвоювали певну систему знань, а й вчилися осмислювати їх, бачити існуючі обмеження й тенденції розвитку відповідної галузі. Тільки в такому разі вони можуть стати конкурентоспроможними та професійно і соціально компетентними фахівцями, які були б здатні дійсно забезпечити інноваційний розвиток України, її науково-технічне і соціально-економічне відродження й реальне підвищення добробуту населення.

Специфіка педагогічної новації та технологія її застосування в освітньому процесі характеризується разом з використанням нового знання новітніх методів і прийомів педагогічної діяльності, конструювання моделей творчого змісту. Філософсько-методологічна рефлексія слугує тут засобом формування новаторських підходів. [3]. Саме тому актуальним є вивчення майбутніми фахівцями-педагогами філософських засад освітньої діяльності.

Філософія освіти впливає на формування світоглядної культури майбутніх педагогів через кілька напрямів:

1. Визначення цінностей – філософський аналіз допомагає визначити цінності, які педагоги повинні передавати своїм учням (свобода, справедливість, толерантність тощо).

2. Критичне мислення – філософський підхід сприяє розвитку критичного мислення, що допомагає майбутнім педагогам, наприклад, аналізувати різноманітні моделі навчання і виховання.

3. Етика – філософія освіти розглядає етичні аспекти освіти та виховання, що допомагає майбутнім фахівцям усвідомити свої моральні обов'язки перед учнями і суспільством.

4. Світоглядний розвиток – вивчення філософських концепцій допомагає майбутнім педагогам у формуванні власного світогляду, який відображає їхні погляди та цінності щодо навчання, виховання, суспільства тощо.

5. Толерантність та відкритість – знання з філософії сприяють розвитку толерантності особистостей до різноманітних світоглядів і культур.

Отже, філософія освіти впливає на формування світоглядної культури майбутніх педагогів, сприяючи їхньому професійному та особистісному розвитку.

Література

1. Горохівська Т. М. Формування світоглядної культури майбутніх вчителів історії у процесі фахової підготовки : дис. … канд. пед. наук : 13.00.04. Суми, 2009. 271 с. URL: https://library.vspu.net/jspui/bitstream/123456789/753/1/dis_Horokhivska.pdf.

2. Пономарьов О. С. Філософія освіти як методологічна основа формування професійної компетентності фахівців. Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 2012. URL: http://surl.li/sgzfq.

3. Бержанір А. Л. Формування філософсько-методологічної культури майбутніх докторів філософії. Соціальна робота та соціальна освіта. 2021. Вип. 2 (7). С. 299–308. URL: http://srso.udpu.edu.ua/article/view/244869.

Iryna Kovalenko,
Lecturer
Zhytomyr Polytechnic State University

TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS DURING WARTIME: CHALLENGES AND PROSPECTIVE DEVELOPMENTS

Teaching foreign languages during the war presents a unique set of challenges and opportunities that significantly impact both educators and students. The context of martial law complicates the usual processes of education, requiring adaptability and innovation to overcome new hurdles while also presenting opportunities for significant growth and development in pedagogical approaches [3, p. 51].

Цьомох Р.
Анімаційний продукт як феномен сучасної візуальної культури…….. 189-191
Горохова А.
Етичні аспекти використання фірмового стилю…….. 191-193
Козак А.
Естетичні засади концепції кіноплакату до української документальної кінострічки «20 днів у Маріуполі»…… 193-194

7. ЦІННІСНО-СВІТОГЛЯДНІ ЗАСАДИ ОСВІТНЬОЇ І ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИТУАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Поліщук Н.
Ціннісні та світоглядні аспекти освітньо-виховної діяльності в епоху цивілізаційних змін……. 195-197
Бержанір А.
Значущість філософії освіти для формування світоглядної культури майбутніх педагогів…..……...…… 197-199
Kovalenko I.
Teaching foreign languages in higher education institutions during wartime: challenges and prospective developments……...…….. 199-202
Iftesham F., Trukhmanova S., Khan A., Trukhmanova O.
The influence of stress and anxiety on social behaviour of medical students……. 202-204
Бондаревська Л.
Потенціал інтелект-карт у формуванні читацької компетентності учнів початкової школи…… 204-208
Марченко І.
Потенціал дидактичних ігор для розвитку креативності учнів початкових класів на уроках мовно-літературної галузі…..…… 208-212
Нагорна В.
Методи та прийоми формування мовленнєвої компетентності учнів на уроках іноземної мови……...…. 212-215
Равва Т.
Психолого-педагогічні засади використання педагогіки партнерства у початковій школі……..……..……. 215-218
Радчук А.
Моральне виховання учнів молодшого шкільного віку засобами казки: теоретичний аспект……. 218-222
Сичевська В.
Технології та особливості розвитку творчих здібностей молодших школярів у процесі вивчення української мови та літератури…..…….. 222-225
Гарбарчук О.
Загальнодидактичні та лінгводидактичні принципи формування комунікативної компетності учнів початкової школи засобами безпечного освітнього середовища на принципах НУШ…… 225-228